

فصلنامه دانش انتظامی سمنان ، دوره دهم ، شماره سی و ششم ، تابستان ۱۳۹۹

تاریخ دریافت مقاله: ۹۹/۰۴/۲۱

تاریخ پذیرش مقاله: ۹۹/۰۶/۱۹

صفحات: ۹۳ - ۶۵

تدوین و انتخاب استراتژیهای مناسب برای کاهش مهاجرت از روستاها به

شهرها - مورد کاوی شهرستان شاهرود ۱۳۹۴

معصومه عرب اسدی^۱*

چکیده

پرداختن به مقوله مهاجرت و مهاجر فرستی چندی ست که مورد توجه سیاستگذاران در سطوح مختلف تمامی کشورها واقع و بدان پرداخته شده است که بر مسائل و مشکلات اجتماعی و اقتصادی تاثیر شگرفی دارد. لذا ضمن بررسی مطالعات در زمینه عوامل تاثیر گذار در این مقوله، انجام مصاحبه با افراد کارشناس و افرادی که مستقیماً با این معضل مواجه اند، انجام شد و جامعه هدف کلیه روستاهای شهرستان شاهرود بالغ بر ۱۶۶ روستا، بخصوص روستاهایی که توانایی و استعداد مهاجر فرطستی در آنها مشهود بود بالغ بر ۳۰ روستا بعنوان نمونه، مورد واکاوی قرار گرفت این پژوهش یک پژوهش توصیفی - پیمایشی (زمینه یابی، نظرسنجی) می باشد که هدف از آن تدوین استراتژی جهت کاهش مهاجرت روستائیان به شهر می باشد که طی بررسی ماتریسهای عوامل داخلی و خارجی، سوات SWOT، استراتژی برنامه ریزی کمی، استراتژیهای مناسب عنوان گردید، مهمترین آنها، در منطقه استراتژی تهاجمی، به ترتیب اولویت، استراتژیهای ایجاد بازارچه های فصلی و تبلیغات مؤثر و آموزشی، ایجاد بستر مناسب جهت پرورش و بارور کردن استعدادهای منطقه، جذب سرمایه گذاران جهت پویایی صنعت توریسم و اعطای وامها بصورت تعاونی و کم بهره جهت خودشکوفایی روستاهای مورد هدف، تایید شد.

کلمات کلیدی: ماتریس عوامل داخلی و خارجی ۲، ماتریس سوات ۳، ماتریس استراتژی کمی ۴، مهاجرت

و مهاجر فرستی^۵

۱: کارشناس ارشد و معلم آموزش و پرورش سمنان - masoume.arabasadi@yahoo.com

^۲: Internal & External Matrix

^۳: strength, weakness, opportunities, Threat: SWOT

^۴: Quantitative Strategic Planning Matrix

^۵: Immigration and origin

مقدمه

با توجه به اینکه کشور ایران همانند دیگر کشورها در سراسر جهان با مقوله ی مهاجرت بی رویه مواجه است و مهاجرت یک پدیده ای جمعیتی ست و از بسیاری جهات حائز اهمیت می باشد و نظریه پردازان علوم مختلف درباره علل و عوامل ان به بحث و تبادل نظر پرداختند . در این راستا مهاجرت‌های روستا - شهری به دلیل پیامدهای اقتصادی - اجتماعی آن بیش از سایر پدیده های جمعیتی مورد توجه قرار گرفته است . بطوریکه در طول چند دهه بسیاری از تحقیقات بعضا بصورت توصیفی و جدا از هم طرح می شد . فرهنگ غالب نوشته های جمعیت شناسان ، اقتصاددانان ، جامعه شناسان و جغرافیدانان . گردید . رشد روبه تزاید مطالعات مربوط به مهاجرت‌های روستا - شهری بخصوص چند دهه ی اخیر پاسخی به رشد روزافزون جمعیت بویژه رشد شهرنشینی و تغییر سبک زندگی به سمت سبک زندگی شهری مشهود بوده و می باشد(مهدی طاهرخانی ، ۱۳۸۱ : ۴۱) .

در جلد چهارم فرهنگ فارسی دکنتر معین در معنای لغوی مهاجر می خوانیم: "مهاجر کسی است که از موطن خود به جایی نقل مکان می کند" . آیه ی ۹۷ سوره ی نساء که می فرماید کسانی را که ملائکه خدا آنها را قبض روح می کنند در حالیکه بر نفسهای خود ظلم کرده اند از آنها سوال می کنند که در چه وضعیتی قرار داشتید ؟ می گویند ما مستضعفینی بیش نبودیم (ستم را پذیرفته بودیم) در جواب آنها می گویند مگر زمین خدا فراخ نبود ؟ (از دست ستم) هجرت می کردید و ستم را نمی پذیرفتید نیز دال بر مقوله ی مهاجرت و اهمیت و جایگاه آن دارد (محمود مهریزی یزدی ، ۱۳۹۳ : ۵) . مهاجرت بعنوان یک پدیده تحول جمعیت ، گاهی کند و آرام و گاه با عمومیت و شدت زیاد است . مهاجرت در مقایسه با سایر موضوعات جمعیتی ، موضوعی است که همواره اذهان اندیشمندان را به خود معطوف داشته و تلاش برای شناخت زوایای آن ، ما را به درک بیشتر این واقعیت رهنمون می کند (طیبی نیا ، ۱۳۸۸ : ۱۴۴) . مردم غالبا از سرزمینهایی که شرایط سیاسی ، اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی آنها نامساعد است خارج و به مناطقی که دارای جاذبه های شغلی بهتر ، دستمزدهای بالاتر و شرایط اقتصادی و اجتماعی مطلوب

تر است ، وارد می شوند (بیک محمدی ، مختاری ملک آبادی ، ۱۳۸۲ : ۲۱) . ریچارد ای ، بیلز بارو ضمن تحلیل عوامل مؤثر در مهاجرت‌های روستایی در کشور چین می نویسد « مهاجرت مردم در گروه‌های بزرگ جمعیتی پدیده‌ی عمده دنیای معاصر ماست . عوامل سیاسی ، اقتصادی ، اجتماعی ، فرهنگی و روان شناختی در ایجاد مهاجرت‌های روستایی اهمیت بسیاری دارند اما شاید مهاجرت برای کسب «زندگی بهتر» مهم‌ترین دلیل برای آغاز مهاجرت‌های روستا - شهری است و پیش بینی می شود که همچنان ادامه داشته باشد (طاهرخانی ، ۱۳۸۱ : ۴۶) .

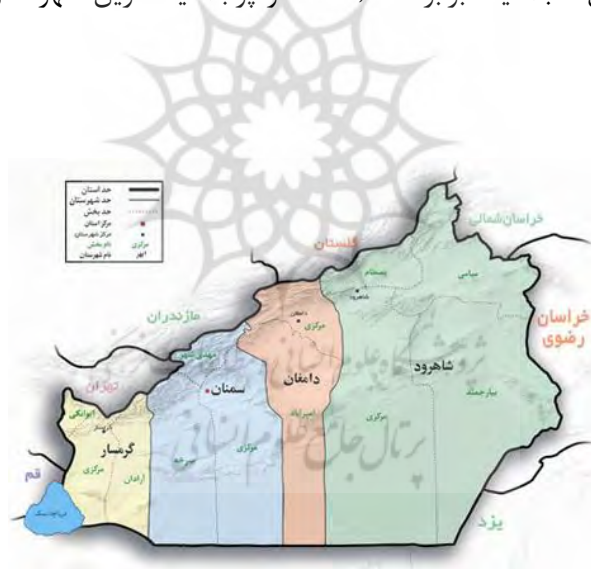
مهاجرت یکی از چهار عامل اصلی تغییر و تحول جمعیت بوده و به دلیل ماهیت خود می تواند علاوه بر تغییرات درازمدت و طولانی ، آثاری سریع و کوتاه مدت نیز در تعداد و ساختار جمعیت ایجاد کند (قاسمی سیانی ، ۱۳۸۸ : ۱۴۶) . مهاجرت ، فرآیندی جدید و یا محصول دنیای امروز که از قرن ۱۶ میلادی به بعد در میان ملل جهان پدید آمده باشد ، نیست . تمامی موجودات کره زمین از آغاز پیدایش خود پیوسته برای یافتن محیطی مناسب برای زندگی ، ناچار از جابجایی بوده اند . انسانها برای برآورده کردن نخستین احتیاجاتشان - غذا ، آب و امنیت - بر روی زمین حرکت کرده اند . آنها بر اثر قحطی ، جنگ و ناامنی مجبور به ترک موطن خود شده اند (مهریزی یزدی ، ۱۳۹۳ : ۱۳) . تحرک اجتماعی از آن جهت که می تواند بعد از مهاجرت ، از طریق همگرایی ، همزیستی و انطباق ، به دلیل تنوع گرایی بعد از مهاجرت باعث وابستگی به مقصد شود ، اهمیت زیادی دارد (طیبی نیا ، ۱۳۸۸ : ۱۴۶) . و از آنجایی که موارد مطرح شده در سطور بالا حاکی از مهاجرت بی رویه که یک نوع بیماری محسوب می شود در روستاها به سمت شهرها انجام می شود لذا با تاکید استانداری سمنان بویژه فرمانداری شهرستان شاهرود . و بروز آسیب‌های بی شماری که بعضا افراد مهاجر از روستا به شهر را در مقصد تهدید می کند و چه بسا بروز نابهنجاریهایی که گاه این قشر بخاطر بدست نیارودن شغل ثابت و دارای جایگاه اجتماعی مناسب و روی آوردن به مشاغل کاذب و بعضا پردرآمد ، این قشر و حتی جامعه ی شهری را در بر می گیرد . اما علی رغم تمامی این مطالعات هنوز روش و سبکی برای مهار و کم نمودن این مورد پیدا نشده و تمامی مطالعات فقط به بررسی عواملی که موجب تشدید و یا بروز این عارضه شده است که نتیجه ی قابل مشاهده آن خالی از سکنه شدن روستاها می باشد و با توجه به اینکه مقوله ی مهاجرت یک مفهوم عامی است که بسیاری از جنبه های مربوط به جمعیت شناسی چه گروه و جمعیت مهاجر فرست و چه مهاجر پذیر را

شامل می شود و تحت تاثیر قرار می دهد لذا برآن شدم تا با بررسی عوامل تاثیرگذار بر این مقوله در سطح شهرستان شاهرود سعی در تدوین استراتژی نمایم تا این بیماری را حداقل کند نماید .

متدولوژی تحقیق

قلمرو جغرافیایی تحقیق

شهرستان شاهرود از بزرگترین شهرستانهای ایران از نظر مساحت است همچنین این شهرستان از نظر وسعت ششمین شهرستان بزرگ کشور ایران می باشد . مرکز این شهرستان شهر شاهرود است و در شمال شرقی کشور ایران قرار گرفته است . جمعیت این شهرستان طبق سرشماری ۱۳۸۵ ، برابر با ۱۶,۹۱۶ نفر بوده است و در سال ۱۳۹۰ به نقل از مرکز آمار ایران ، جمعیت برابر ۲۳۸,۸۳۰ نفر پرجمعیت ترین شهرستان استان سمنان می باشد .

شکل ۱- نقشه ی استان سمنان و جایگاه شهرستان شاهرود در این استان (اینترنت : ویکی پدیا)

روش پژوهش

ابزارهای مورد استفاده مصاحبه و پرسشنامه (نظر سنجی) می باشد.. با توجه به مطالعات قبلی که در قسمت دوم پژوهش بدانها اشاره گردید از ابزار نظرسنجی هم استفاده شده و ضرورتی برای اعتبار سنجی آن دیده نشد . و دیگر ابزارهای مورد استفاده در این

پژوهش ماتریس ارزیابی عوامل داخلی ، ماتریس ارزیابی عوامل خارجی ، ماتریس داخلی و خارجی ، ماتریس سوات ، که مراحل اجرای آن بشرح ذیل است :

الف (مرحله ی نخست ، ورودی (تنظیم ماتریس ارزیابی عوامل داخلی و خارجی)

ب (مرحله ی دوم ، مقایسه (ماتریس عوامل داخلی و خارجی و تجزیه و تحلیل ماتریس سوات و شناسایی استراتژیهای ممکن)

ج (مرحله تصمیم گیری استراتژی بر اساس ماتریس برنامه ریزی کمی .

جامعه آماری

کلیه روستاهای شهرستان شاهرود که بالغ بر ۱۶۶ روستا در سه بخش مرکزی باسه دهستان حومه (۲۷ روستا) ، دهملا (۱۰ روستا) و طرود (۲۴ روستا) . بخش بسطام با دو دهستان . خرقان (۵۲ روستا) و کلاته های غربی (۷ روستا) و در نهایت بخش بیارجمند با دو دهستان حومه بیارجمند (۱۲ روستا) و دهستان خارطوران (۳۴ روستا) جامعه ی آماری این پژوهش را تشکیل می دهد .

نمونه آماری

یکی از پرکاربردترین روشها برای محاسبه ی حجم نمونه ی آماری فرمول کوکران است . و برای تعیین حجم نمونه در تحقیقات از روشهایی مختلفی استفاده می شود دو روش متداول برای این کار استفاده از فرمول شارل کوکران و جدول مورگان است . در این پژوهش حجم نمونه بصورت اختلاطی (۱۸ نفر از مدیران و شهروندان صاحب نظر در مورد روستاهایی که قابلیتهایی پژوهشی بیشتری داشت از جمله دهستان طرود و منطقه ی بسطام روستاهای کلاته خیج و خیج) به نوعی نمونه ی در دسترس مطالعه ی کلی در مورد کل روستاهای شهرستان شاهرود انجام شد و بنا بر اهمیت و جایگاه و قابلیتهای پژوهشی تعداد ۳۰ روستا مورد مطالعه ی بیشتر و واکاوی قرار گرفت و از شیوه ی نمونه ی در دسترس استفاده شده است .

نوع پژوهش

این پژوهش یک پژوهش توصیفی - پیمایشی (زمینه یابی و نظر سنجی) است .

روش و ابزار آماری

ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش منابع اولیه ، نظر سنجی و مصاحبه در جهت کسب دیدگاههای مدیران و کارشناسان و افراد بومی و تاثیرگذار (اهل نظر بخاطر داشتن سوابق اجرایی در روستاهای این منطقه) منابع ثانویه (مقالات منتشر شده در این زمینه موجود در اینترنت ، مقاله ای تحت عنوان تک نگاری روستای طرود ؛ نویسنده سید حسین طباطبایی در سال ۱۳۹۱) شیوه ی تحلیل با توجه به مطالعه های مبتنی بر مصاحبه های پراکنده یک تجزیه و تحلیل کیفی می باشد .

سوال پژوهش

با توجه به اینکه هدف این تحقیق تدوین و نوشتن استراتژی برای کاهش مهاجرت روستاهای شهرستان شاهرود به شهرها می باشد لذا سوال تحقیق عبارت خواهد بود از : آیا می توان یک استراتژی تدوین نمود تا روند روبه رشد مهاجرت بی رویه روستائیان به شهرها را کاهش داد ؟

مروری بر مبانی نظری تحقیق

پیشینه نظری تحقیق و تعاریف و تاریخچه

در کشور ما پدیده مهاجرت بخصوص مهاجرت داخلی روستا - شهری به یک مساله ی اجتماعی بدل شده است « کلمه ی مهاجر خودبخود نوعی تفاوت در نگرشها و خلق و خوی افراد را به ذهن متبادر می کند . « بنظر لوئیس زمان و فضا تنها معیارهای تعریف کننده مهاجرت نیست ؛ مردم اگر بعنوان مهاجر تعریف می شوند . باید تغییری را در زمینه اجتماعی خود تجربه کنند . در واقع شناخت بیشتر افراد مهاجر ، اثرات محیط بر مهاجران و همچنین اثرات مهاجران بر محیط جدید در قالب آثار و پیامدهای مهاجرت ، به درک بیشتر ما از پدیده مهاجرت خواهد انجامید (طیبی نیا ، ۱۳۸۸ : ۱۴۴).

نخستین نظریه ی رسمی را درباره مهاجرت اقتصاددان انگلیسی راون اشتاین در سال ۱۸۵۵ ارائه داد وی مشاهدات خود را تحت عنوان قوانین مهاجرت بگونه ای طراحی نمود که در آن مولفه های فاصله ، عوامل جاذبه و دافعه ، جریان متقابل و ویژگیهای مکانی و فضایی محل سکونت از عوامل مهم در مهاجرت تلقی می شدند . دورکیم در قرن نوزدهم

مهمترین دلیل مهاجرت را افزایش جمعیت می داند که به تبع آن بحث تقسیم کار در جوامع به شکلی علمی مطرح می شود. هانری مندراس هم در قرن نوزدهم با بحث بر روی دلایل مهاجرت‌های روستا - شهری معتقد است که جامعه روستایی در مقایسه خود با جوامع شهری به نوعی جاماندگی و پس ماندگی پی می برد و این محرکی در رساندن خود به قافله تمدن می شود. او می گوید نفوذ تمدن شهری در جامعه ی روستایی موجب مهاجرت است و مهاجرت واکنشی در جهت تعادل این فرهنگ و ممانعت از پس افتادگی است. بنظر وی تا زمانی که این خلا فاصله وجود دارد، تحرک جمعیتی امری طبیعی است. لاری شاستاد در سال ۱۹۶۲ برای نخستین بار مهاجرت را از دیدگاه سرمایه گذاری بررسی می کند، وی مهاجرت را بعنوان فعالیتی قابل توصیف و مرتبط با فرآیند سرمایه گذاری می نگرد (طاهرخانی، ۱۳۸۱: ۴۲).

برخی نظریه پردازان مهاجرت همچون دهاس معتقدند بیشتر تئوریهای مهاجرت بینش جامعی را در حوزه ی اثرات مهاجرت در توسعه، علی الخصوص اثر آن بر کشورهای در حال توسعه، ارائه نمی نمایند و تنها به ارائه ی اثرات ناهمگون و التقاطی بسنده می کنند. گروه هایی آنرا پدیده ای مثبت و مؤثر در توسعه معرفی می نمایند. همچون کارکردگرایان، توسعه گرایان، نئوکلاسیکها و نظریه پردازان دیدگاه نوسازی. بسیاری از مکاتب و نظریه پردازان نیز آنرا منفی بر می شمارند. (از قبیل نئومارکسیستها، طرفداران مکتب وابستگی، تئوری سیستم های جهانی) به نحوی که مهاجرت بعنوان پای ثابت بسیاری از معضلات جامعه معرفی می گردد (وثوقی؛ حجتی، ۱۳۹۱: ۲۵).

مهاجرت روستایی برای اولین بار در سال ۱۸۹۲ توسط گراهام انگلیسی بکار برده شد معادلهای این عبارت که در منابع گوناگون ذکر می کردند عبارتند از: کوچه داخلی، برون کوچی روستایی، ترک روستاها، روستا گریزی، خالی شدن روستاها، برون کوچی روستا به شهر و در نهایت ترک سرزمین (قاسمی اردهائی، ۱۳۸۳).

جدول ۱ - تقابل دیدگاه ها در حوزه ی مهاجرت و توسعه (وثوقی ؛ حجتی ، ۱۳۹۱ : ۲۵) -

نگرش منفی به مهاجرت	نگرش مثبت به مهاجرت
ساختارگرایان	کارکردگرایان
نئومارکسیستها	نئوکلاسیکها
اضمحلال و از هم پاشیدگی	نوسازی
جریان جنوب - شمال سرمایه	جریان شمال - جنوب سرمایه
فرار مغزها	بدست آوردن مغزها
افزایش نابرابری	افزایش برابری
مصرف گرایی	سرمایه گذاری وجوه ارسال
وابستگی	توسعه
افزایش مهاجرت	کاهش مهاجرت
کاهش نیروی کار ماهر در مبدا	پدید آمدن فرصت کار برای بیکاران در مبدا
ایجاد تورم در نتیجه ی ارسال پول	فعالیت های خیر و نوع دوستانه از جانب مهاجرین در مبدا در راستای کمک به توسعه ی جامعه .

نتایج بررسی های مقالات پیشین

آنچه از مطالعات و مقالات پیشین برمی آید اینکه فقط به عنوان عوامل مؤثر بر روند و تشدید مهاجرت روستائیان به شهرها حکایت می کند و گاهی به بررسی آسیب های اجتماعی که این قشر به همراه می آورند و یا مسائلی که این قشر را تهدید می کند ، پرداخته شده است . از جمله مقاله ای تحت عنوان « تحلیلی بر عوامل مؤثر بر مهاجرت های روستا / شهری ، کاری از آقای مهدی طاهرخانی » که بصورت جامع به این مورد پرداخته است و با مطالعه ی مقالات خارجی و داخلی یک دسته بندی جامعی از عوامل مؤثر بر امر مهاجرت روستا / شهری ارائه نموده است . برای مقابله با این معضل اجتماعی بدنبال راهکاری جهت کنترل آن نبوده است ، و این پژوهش سعی دارد با تاسی از این مقالات یک راهکار و استراژی

مناسب جهت برون رفت از معضل مهاجرت بی رویه ، تدوین نماید . مواردی از اینگونه مقالات در جدول (۲) در ذیل بدان پرداخته شده است.

جدول ۲ - گزیده ی نتایج مقالات مربوط به مهاجرت و مهاجرفرستی چند سال اخیر

ردیف	موضوع	محقق ، سال تحقیق	نتایج مقالات
۱	مقاله مهاجرت و کار	محمود مهریزی یزدی سال ۱۳۹۳	مساله مهاجرپذیری ، مهاجر فرستی و مسیر عبور مهاجرت ضرورت پرداختن به موضوع « مدیریت مهاجرت » را برای کشور ما در جایگاه ویژه ای قرار می دهد . این مقاله با نگاهی پژوهش محور و در عین حال متکی بر مستندات تلاش نموده تا بخشی از ناگفته های این عرصه را بازخوانی و بازگشایی نماید و وضعیت اقامت و اشتغال اتباع خارجی را مد نظر قرار داده است .
۲	توسعه پایدار گردشگری در روستای چاشم شهرستان مهدی شهر	دکتر مصطفی ازکیا ؛ نجمه کامور ۱۳۹۲	هدف آن توان سنجی و شناسایی و معرفی مشکلات گردشگری در روستای هدف گردشگری چاشم . روشهای انجام شده ارزیابی مشارکتی روستایی و مدل استراتژیک سوات ، استراتژیهای را در قسمتهای رقابتی - تهاجمی ، تنوع بخشی ، بازنگری و تدافعی ، ارائه نموده است .
۳	مهاجران بین الملل ، مشارکت کنندگان در توسعه ی زادگاهی ، مورد مطالعه شهر لار	دکتر منصور و ثوقی ؛ مجید حجتی سال ۱۳۹۱	با مصاحبه های عمیق شروع و دو هدف را دنبال می کند . یک : بررسی دیدگاههای دانشمندی که نقش مهاجران را در توسعه ی زادگاه خود بالا در نظر گرفتند . از دهه ی ۱۹۵۰ تا ۲۰۱۲ و هدف دوم : ارائه ی یک الگو در ایران است . و این مقاله از روش ترکیبی ، اما رویکرد پژوهشگران و سیاستگذاران حوزه ی مهاجرت در ایران همچنان به ارات منفی معطوف گردیده که شاید بتوان عنوان نمود سود چندانی نیز از این طریق عاید کشور نگردیده است .
۴	فاکتورهای مهاجرت در شهر بنگلادش ، یک مطالعه تجربی در زمینه مهاجرت های ضعیف در شهر راجشاهی	SYED AJIJUR RAHMAN AND MAHFUZUR در RAHMAN سال ۲۰۱۲	این مقاله فاکتورهای مربوط به مهاجرت شهری - روستایی را در بنگلادش مورد بررسی قرار می دهد . که عمدتاً ناشی از فاکتورهای اجتماعی و اقتصادی است . نتایج مطالعه نیاز برای مهاجرت کردن هدفدار گروهها را برجسته می نماید .
۵	تاثیر بازگشت مهاجران در روستاها در بهبود معیشت ساکنان (مطالعه	سید حسن مطیعی لنگرودی و همکاران ۱۳۹۰	هدف این پژوهش تحلیل مهاجرت های بازگشتی با تاکید بر رویکرد معیشت پایدار روستایی و بررسی آثار آن بر سرمایه های انسانی ، مالی ، فیزیکی ، اجتماعی و طبیعی افراد مهاجر بازگشته و پیامدهای آن است مهمترین پیامدهای این نوع مهاجرت کسب

درآمد بیشتر ، افزایش رفاه زیستی ، کاهش آسیب پذیری ، بهبود امنیت غذایی ، بهبود شأن و منزلت انسانی برای مهاجران بازگشته به روستاها بوده است .	موردی شهرستان آق (قلا)		
این تحقیق بررسی و شناخت عوامل با استفاده از روش توصیفی - تحلیلی که داده های تحقیق عمدتا از طریق روش میدانی جمع آوری شده است بدون تردید بین فرآیند تصمیم گیری برای مهاجرت و متغیرهای تاثیرگذار دیگری نظیر کمبود مکانی - فضایی خدمات شهری ، کیفیت زندگی در شهر مبدأ و ... از شهر قیدار رابطه معنی داری وجود دارد .	اسماعیل نصیری ۱۳۹۰	تحلیلی بر دلایل مهاجر فرستی شهرهای کوچک » مطالعه ی موردی شهر قیدار «	۶
هدف این پژوهش تعیین میزان تغییرات اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی مهاجران و میزان تاثیرپذیری مهاجران از جنبه های مختلف محیطی در قالب تفاوت های اجتماعی ، اخلاقی ، رفاهی و نگرشی در مقایسه با افراد بومی است . تبیین فرضیات با تکیه بر دیدگاه های کارکردی و کلاسیک مهاجرت صورت گرفته است .	مهری السادات طیبی نیا ۱۳۸۸	پیامدهای مهاجرت برای خانوارهای مهاجر به شهر تهران	۷
در این مقاله سعی شده است به دنبال این مسأله باشد که مهاجرت جوانان از روستا چه پیامدها و آثاری بر مهاجران و جوامع مهاجر پذیر و مهاجر فرست داشته است . نتایج تحقیق دوتی نوع پیامد مثبت چون بهبود وضعیت اقتصادی ، افزایش آگاهی جوانان ، را نشان می دهد .	محمد قاسمی سیانی ۱۳۸۸	پیامدهای مهاجرت روستا / شهری نسل جوان روستایی	۸
سؤال اصلی پژوهش این است که چه علل و زمینه هایی موجب مهاجرت روستائیان به شهر یزد شده است . هدف پژوهش پاسخ گویی به این سؤال است . براساس نتایج تحقیق ، اشتغال عامل اصلی مهاجرت بوده و دسترسی به امکانات آموزشی و بهداشتی - درمانی نیز در مهاجرت افراد نقش داشته است .	دکتر احمد مزیدی ؛ علیرضا زارع شاه آیادی ۱۳۸۵	دلایل حضور مهاجران روستایی در شهر یزد و وضعیت آنها	۹
هدف این مقاله بررسی ویژگی های نیروی کار ایران و تغییراتی است که در چهار دهه گذشته (۱۳۴۵-۱۳۸۵) از نظر کمی و کیفی داشته است . اصلاحات ارضی ، خشکسالی ، قیمت نفت ، جنگ ، انقلاب و جایگاه روستا در برنامه های توسعه ای ، از جمله عواملی هستند که میزان اشتغال (بیکاری) نقاط شهری و روستایی را بطور جداگانه تحت تاثیر قرار داده اند .	علی اصغر مهاجرانی ۱۳۹۰	بررسی ویژگیها و تغییرات نیروی کار ایران (۱۳۴۵-۱۳۸۵)	۱۰
در این مقاله با استفاده از داده های سرشماری ، استانهای مهاجر پذیر و مهاجر فرست در فاصله ی سالهای دو دهه سرشماری (۷۵-۱۳۶۵) و (۸۵-۱۳۷۵) مورد بررسی قرار گرفته است و نتایج نشان می دهد که نسبت شهرنشینی در کشور طی ۵۰ ساله اخیر بیش از دوبرابر شده و از رقم ۳۱/۴ درصد به ۶۸/۵ درصد رسیده است .	معصومه مؤمن طابفه ۱۳۹۰	تاثیر استانهای مهاجر پذیر و مهاجر فرست بر روند شهرنشینی و تراکم نسبی جمعیت در دو دهه سرشماری (۷۵-)	۱۱

		(۱۳۶۵)(۸۵-۱۳۷۵)	
۱۲	شهرنشینی و مهاجرت با تاکید بر ایران	احمد دراهکی ۱۳۹۰	در یک بیان کلی می توان گفت رشد طبیعی جمعیت ، مهاجرت های داخلی و باز توزیع روستایی به شهر مهمترین عوامل رشد شهرنشینی به حساب می آیند . در این مطالعه به بررسی مهاجرت و تاثیر آن بر شهرها ، علل و پیامدهای آن پرداخته شده است . و سپس سعی بر این داشته است که با یک نگاه موشکافانه و با تاکید بر ایران به مسئله ی شهرنشینی و مهاجرت پرداخته است .
۱۳	بررسی علل مهاجرت روستاییان به شهرها در ایران با فراتحلیل پایان نامه های تحصیلی (مقطع زمانی ۸۳-۱۳۵۹)	علی قاسمی اردهائی	با استفاده از نظریه های مهاجرتی موجود بخصوص نظریه اورت لی ، لوئیس - فی - رانیس و وابستگی مورد بحث قرار گرفته است . در دیدی کلی ، علل تاثیر گذار بر مهاجرت روستاییان به شهرها در ایران از چهار بعد ؛ اقتصادی ، اجتماعی - فرهنگی ، جمعیت شناسی و طبیعی - کشاورزی قابل بررسی است .
۱۴	اثرات مهاجرت فرستی بر ساختار جمعیت مناطق روستایی (مطالعه موردی ؛ شهرستان بیرجند)	جواد مکانیکی ؛ سید حسن قالیبافان ۱۳۸۲ .	این مقاله بخشی از یافته های طرح پژوهشی « جمعیت زدایی و روند تخلیه روستاهای شهرستان بیرجند » است که توسط نگارنده به انجام رسیده است .
۱۵	دانش بومی در توسعه ی روستایی پایدار	خدیدجه بوذرجمهری ۱۳۸۲	در این مقاله ضمن تعریف دانش بومی و تفاوت های آن با دانش رسمی ، به جایگاه آن در توسعه ی روستایی پایدار پرداخته شده است .
۱۶	تحلیلی جغرافیایی بر روند مهاجرت در استان خوزستان	حسن بیک محمدی ؛ رضا مختاری ملک آبادی ۱۳۸۲ .	این مقاله با استفاده از روش های تاریخی ، توصیفی و تحلیلی ، روند نقل و انتقالات جمعیتی استان خوزستان را در ابعاد مهاجرت های بین استانی و توزیع جغرافیایی داخلی آنها را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده است .
۱۷	نقش مهاجرین عراقی ساکن شهر یزد در آسیب های اجتماعی این شهر	علیرضا زارع شاه آبادی ۱۳۸۲	هدف این پژوهش پاسخگویی به این سوال اساسی که مهاجرین عراقی ساکن شهر یزد چه تاثیری در آسیب های اجتماعی این شهر دارند ، می باشد . بر اساس نتایج تحقیق مهاجرین عراقی ساکن شهر یزد در مواردی چون قاچاق کالا ، اعتیاد به مواد مخدر ، مشکلات اخلاقی و در افزایش آسیب های اجتماعی این شهر مؤثر واقع شده اند .
۱۸	بازشناسی عوامل مؤثر در مهاجرت های روستا	مهدی طاهرخانی	در حقیقت از هدف های مهم این تحقیق درک علل و عوامل مؤثر در ایجاد انگیزه برای مهاجرت جوانان از نواحی روستایی به شهرهاست

تحلیلهای تجربی نشان می دهند که اگرچه انگیزه های اقتصادی در مهاجرت جوانان روستایی نقش مهمی دارند ، عوامل غیر اقتصادی نیز اثرات مستقیم بر رفتار آنان می گذارند .	۱۳۸۱	- شهری با تاکید بر مهاجرت جوانان روستایی استان قزوین	
توجه به مدل های نظری و تجربی مرتبط با مهاجرت های روستا / شهری در جهت درک بهتر الگوی رفتاری مهاجران ضرورت دارد . و این مقاله می کوشد تا نظریه های سنتی و جدید مهاجرت های روستایی را تبیین کند .	مهدی طاهرخانی ۱۳۸۰	تحلیلی بر عوامل مؤثر در مهاجرت های روستا/شهری	۱۹

آنچه از یافته های تحقیقات در جدول (۲) برداشت می شود تاکید بر معضل مهاجرت بی رویه روستا شهری و بعضا شهرهای کوچک به شهرهای بزرگ مشهود است که لازمه ی تمهیدات مؤثر در این زمینه را نشان می دهد .

یافته های تحقیق جهت تدوین استراتژی کاهش مهاجرت روستاهای شهرستان شاهرود

به جهت تدوین و نوشتن استراتژی در راستای کاهش میزان مهاجرت روستاهای شهرستان شاهرود می بایست مراحل را طی نمود که این مراحل اجرایی به شرح ذیل می باشد :

گام اول : محاسبه ی عوامل داخلی و خارجی

پس از تعیین و بررسی نقاط قوت ، ضعف ، فرصت و تهدیدات روستاها با کمک مدیران ارشد شهرستان و افراد خبره و کارشناس و صاحب نظر ، به بررسی عوامل داخلی و خارجی تاثیر گذار در امر مهاجرت فرستی پرداخته شد .

محاسبه ی ماتریس عوامل خارجی مهاجرت روستا - شهری شهرستان شاهرود

هدف از بررسی عوامل خارجی این است که از فرصتهایی که می توان از آنها بهره برداری کرد و تهدیداتی که می توان از آنها احتراز نمود و شناسایی عواملی که باید در برابر آنها واکنش عملی نشان داده شود که در پنج گروه طبقه بندی می شود ؛ (۱) اقتصادی (۲) اجتماعی ، فرهنگی ، بوم شناسی و محیطی (۳) سیاسی ، دولتی و قانونی (۴) فن آوری (۵) رقابتی را مورد ارزیابی قرار دهند . (فرد ار دیوید ، ترجمه پارساییان و اعرابی ۱۳۹۲)

برگزاری جلسات و نشستهایی با افراد کارشناس و خبره (صاحب نظر) فرصتها و تهدیدات مهاجرت روستاها به شهر ، تهیه گردید . به هر عامل ضریب صفر (بی اهمیت) تا یک (بسیار مهم) داده شد . بگونه ای که مجموع این ضرایب ، عدد یک شود. سپس به هر یک از عوامل انتخابی ، رتبه ای بین یک (واکنش ضعیف) تا چهار (واکنش بسیار عالی) داده شد که بیانگر میزان اثربخشی راهبردهای کنونی در نشان دادن واکنش به عوامل مزبور است . آنگاه با ضرب کردن ضریب اهمیت در رتبه ی عامل ، نمره نهایی آن عامل بدست آمد که با استفاده از آن ، مجموع نمره های مهاجرت از روستاها به شهر در شهرستان شاهرود (عددی بین ۱ تا ۴ و میانگین ۲/۵) تعیین گردید . و ماتریس عوامل خارجی مهاجرت از روستاها به شهرها در شهرستان شاهرود به شرح جدول (۳) مشخص گردید .

جدول ۳- ماتریس عوامل خارجی مهاجرت روستا- شهری شهرستان شاهرود EFE

نمره نهایی	نمره جذابیت	ضریب	عوامل خارجی
۰/۳۳	۳	۰/۱۱	افزایش امکان جذب سرمایه گذاران خصوصی با نظارت دولت در روستاها (بخصوص معادن)
۰/۳۲	۴	۰/۰۸	نزدیکی به بازارهای عرضه ی کالا و محصولات کشاورزی
۰/۲۰	۴	۰/۰۵	اعطای وام و تسهیلات دولتی در بخش صنایع دستی
۰/۱۲	۳	۰/۰۴	بالا رفتن فرهنگ روستائیان در مواجه با توریسم
۰/۰۸	۲	۰/۰۴	تسهیلات برای اصلاح مراتع
۰/۲۰	۴	۰/۰۵	اعطای وامهای خوداشتغالی
۰/۲۸	۴	۰/۰۷	عدم حمایت های مالی از بخش کشاورزی
۰/۱۸	۳	۰/۰۶	سود آوری نا مناسب تولیدات در مقایسه با سایر بخشهای اقتصادی جامعه
۰/۳۶	۴	۰/۰۹	تداوم خشکسالیهای سنوات اخیر
۰/۳۲	۴	۰/۰۸	سیاستهای نادرست دولت در زمینه ی اشتغال و بیکاری
۰/۱۵	۳	۰/۰۵	عدم الزام دولت به زندگی در محل کار
۰/۲۰	۴	۰/۰۵	فراهم نبودن بستر مناسب توسعه در بخش منابع طبیعی (صنایع تبدیلی گیاهان داروئی و دامی)
۰/۱۲	۳	۰/۰۴	دخالت بی پشتوانه ادارات بخصوص بنیاد مسکن و نحوه ی ساختمان سازی

۰/۱۵	۳	۰/۰۵	متمرکز شدن واحدهای تولیدی و کارخانجات در مرکز و غرب استان	T۸
۰/۰۴	۲	۰/۰۲	بهبتر شدن وضعیت تحصیلی و جایگاه اجتماعی فرزندان	T۹
۰/۰۶	۲	۰/۰۳	احساس امنیت شغلی و درآمد بیشتر در شهرهای بزرگ	T۱۰
۰/۰۵	۱	۰/۰۵	مشاغل کاذب شهرها	T۱۱
۰/۰۸	۲	۰/۰۴	کمبود امکانات پزشکی ، فرهنگی و آموزش	T۱۲
۳/۲۴	-	۱		

داده ها و یافته های ماتریس عوامل مؤثر خارجی طبق جدول شماره (۳) نشان می دهد مجموع نمره نهایی فرصت و تهدیدها برابر ۳/۲۴ می باشد که با میانگین ۲/۵ فاصله ی زیاد دارد و در نتیجه می توان اظهار داشت که با وجود فرصتهای موجود می توان بر تهدیدات غلبه نمود و آنرا در جهت کند نمودن روند روبه رشد مهاجرت بی رویه روستا شهری بهره برد . و همچنین از عواملی که موجب تهدید می شود دوری نمود .

محاسبه ی ماتریس عوامل داخلی مهاجرت روستا - شهری شهرستان شاهرود

این ماتریس نقاط قوت و ضعف اصلی محیط مورد بررسی را تدوین و ارزیابی می کند . همچنین برای شناسایی و ارزیابی روابط بین واحدهای محیطی (درونی) راههایی ارائه می نماید . که برای تهیه ی آن باید به قضاوتهای شهودی تکیه نمود . این مورد را نیز همانند ماتریس عوامل خارجی با برگزاری نشستهایی با افراد کارشناس (صاحب نظر) و خبره در سطح شهرستان نقاط قوت و ضعف تهیه گردید . به هر عامل ضریب صفر (اهمیت ندارد) تا یک (بسیار مهم) ضریب داده شد بگونه ای که مجموع ضرایب ، عدد یک شود . سپس به هر یک از عوامل انتخابی نمراتی از یک (ضعف اساسی) ، نمره دو (ضعف کم) ، نمره سه (نقطه قوت) و نمره چهار (قوت بسیار بالا) داده شد و سپس با ضرب ضریبها در نمرات نمره ی نهایی آن عامل بدست آمد که با استفاده از آن ، مجموع نمرات مهاجرت از روستاها به شهرستان شاهرود عددی بین (۱ تا ۴ و میانگین ۲/۵) تعیین گردید . و ماتریس عوامل داخلی مهاجرت از روستاها به شهر ، شهرستان شاهرود به شرح جدول (۴) مشخص گردید .

جدول ۴- ماتریس عوامل داخلی مهاجرت روستا - شهری شهرستان شاهرود IFE

نمره نهایی	نمره جذابیت	ضریب	عوامل داخلی	
۰/۴۰	۴	۰/۱۰	وجود ذخایر و معادن مختلف در روستاهای مورد مطالعه (پتاس، زغال سنگ ، سنگهای قیمتی و ...)	S۱
۰/۲۱	۳	۰/۰۷	توانایی مرتعکاری در حاشیه ی روستاها	S۲
۰/۱۲	۲	۰/۰۶	قابلیت افزایش جاذبه های اجتماعی و فرهنگی	S۳
۰/۳۶	۴	۰/۰۹	وجود بستر مناسب برای اکوتوریسم بخصوص طبیعت گردی (آبشار، شنهای روان ، کویرهای باتلاقی واختر شناسی در تابستان مناطق کویری و ..)	S۴
۰/۲۸	۴	۰/۰۷	بستر مناسب رونق صنایع دستی از قبیل نمدالی ، سفره بافی ، قالی بافی به سبک نائین و....	S۵
۰/۲۸	۴	۰/۰۷	پرورش شتر و شترمرغ در محیط های کویری	S۶
۰/۱۲	۳	۰/۰۴	امنیت اجتماعی بالا	S۷
۰/۲۸	۴	۰/۰۷	قابل اعتماد بودن منطقه جهت سرمایه گذاری دولتی و خصوصی (معادن و نخلستان)	S۸
۰/۱۵	۳	۰/۰۵	وجود پتانسیل اشتغال زایی از طریق مشاغل گردشگری	S۹
۰/۰۵	۱	۰/۰۵	کمبود آب شرب و کشاورزی و فرسودگی شبکه ی آبی روستاها	W۱
۰/۰۳	۱	۰/۰۳	راندمان پایین تولید برخی محصولات کشاورزی	W۲
۰/۰۴	۱	۰/۰۴	کوچک بودن قطعات اراضی کشاورزی	W۳
۰/۰۶	۲	۰/۰۳	گرایش جوانان به کار اداری	W۴
۰/۰۶	۲	۰/۰۳	عملکرد ضعیف مدیریت روستایی	W۵
۰/۱۰	۲	۰/۰۵	ورود مهارت یا امکانات بدون پشتوانه ی فرهنگی	W۶
۰/۱۵	۳	۰/۰۵	نرخ پائین امید به زندگی	W۷
۰/۱۵	۳	۰/۰۵	حس حقارت در مقابل دیگران و چشم و هم چشمی	W۸
۰/۱۵	۳	۰/۰۵	پراکندگی روستاها	W۹
۲/۹۹	-	۱		

داده ها و یافته های ماتریس عوامل داخلی طبق جدول شماره (۴) نشان می دهد که مجموع نمره نهایی قوتها و ضعفها برابر ۲/۹۹ است که با میانگین ۲/۵فاصله ی زیاد دارد در

نتیجه اینکه شهرستان شاهرود این قابلیت و شرایط مساعد درونی را دارد بطوریکه می تواند از نقاط قوت جهت همپوشانی نقاط ضعف بهره برد . این ماتریسها نشان می دهد که مهاجرت روستا / شهری شهرستان شاهرود ، فرصتها بر تهدیدات و قوتها بر ضعفها غلبه دارد و می تواند با تدوین یک استراتژی مناسب و کارآمد از این مقوله بهره برد تا روند مهاجرت را کند نماید .

گام دوم : تجزیه و تحلیل ماتریس سوات SWOT و ماتریس داخلی و خارجی

تجزیه و تحلیل ماتریس سوات SWOT

در این ماتریس با حضور مدیران و کارشناسان (صاحب نظر) و خبره با استفاده از نشستها و هم اندیشی استراتژیها از تطابق قوت - فرصت ، قوت - تهدید ، ضعف - فرصت ، ضعف - تهدید ، تهیه گردید . در این مرحله با توجه به اطلاعات مرحله ی قبل به وسیله ی ماتریس سوات ، استراتژیها در راستای اهداف مورد نظر و متناسب با عوامل داخلی و خارجی ارائه می گردد (جدول ش ۵) .

جدول ۵- ماتریس سوات SWOT مهاجرت روستا - شهری شهرستان شاهرود

نقاط ضعف W	نقاط قوت S
W۱: کمبود آب شرب و کشاورزی یوفرسودگی شبکه ی آبی روستاها	S۱: وجود ذخایر معادن مختلف در روستاهای مورد مطالعه (پتاس، زغالسنگ، سنگهای قیمتی و ...)
W۲: راندمان پایین تولید برخی محصولات کشاورزی	S۲: توانایی مرتعکاری در حاشیه ی روستاها
W۳: کوچک بودن قطعات اراضی کشاورزی	S۳: قابلیت افزایش جاذبه های اجتماعی و فرهنگی
W۴: گرایش جوانان به کاراداری	S۴: وجود بستر مناسب برای اکوتوریسم بخصوص طبیعت گردی
W۵: عملکرد ضعیف مدیریت روستایی	S۵: بستر مناسب رونق صنایع دستی از قبیل نمدمالی، سفره بافی، قالیبافی به سبک نائین و....
W۶: ورود مهاجرت یا امکانات بدون پشتوانه ی فرهنگی	S۶: پرورش شتر و شترمرغ در محیطهای کویری
W۷: نرخ پائین امید به زندگی	S۷: امنیت اجتماعی بالا
W۸: حس حقارت در مقابل دیگران و چشم وهم چشمی	S۸: قابل اعتماد بودن جهت سرمایه گذاری خصوصی (معادن - نخلستان بویژه روستای طرود)
W۹: پراکندگی روستاها	S۹: وجود پتانسیل اشتغالزایی در بخش گردشگری

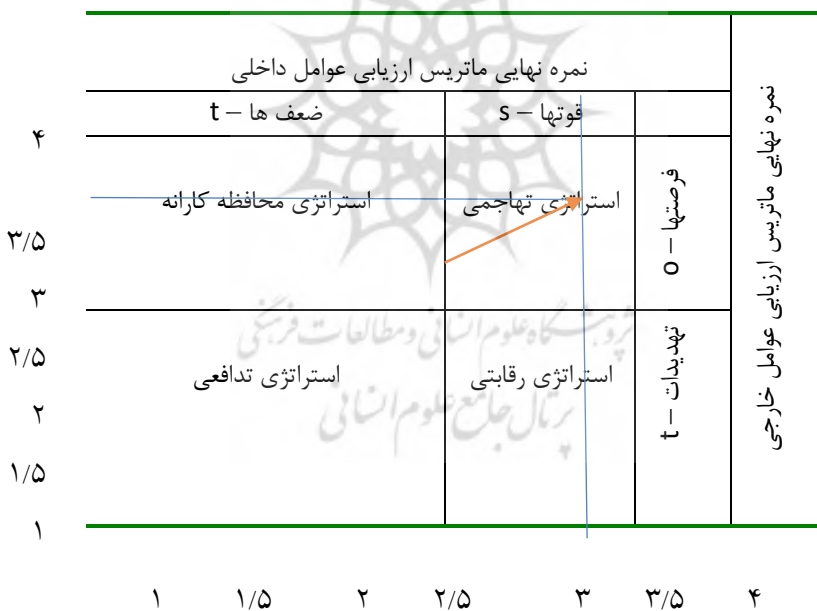
استراتژیهای wo	استراتژیهای so	فرصتها o
<p>W₁ , W₂ , W₃ , O₃ , O₅ : ایجاد تسهیلات وام برای کشاورزان بصورت تعاونی و تولید محصولاتی که بازار هدف آنرا طلب می کند .</p> <p>W₄ , W₅ , W₆ , W₇ , W₈ , O₁ , O₂ , O₄ , O₆ : جذب سرمایه گذاران و ایجاد اشتغال و تعالی فرهنگی (ایحاد بازارچه های فصلی) .</p>	<p>S₂ , O₂ , O₅ : پرداخت تسهیلات وام به کشاورزان بصورت تعاونی و اصلاح نوع محصولات .</p> <p>S₄ , S₅ , S₉ , O₆ : ایجاد بازارچه های فصلی و تبلیغات مؤثر و آموزشی .</p> <p>S₁ , S₆ , S₈ , O₂ : سرمایه گذاران در این منطقه (توسعه ی معادن و صنعت توریسم) .</p> <p>S₃ , S₇ , O₁ , O₄ : ایجاد بستر مناسب جهت پرورش و بارور کردن استعدادهای منطقه .</p>	<p>O₁ : افزایش امکان جذب سرمایه گذاران خصوصی با نظارت دولت در روستاها (بخصوص معادن)</p> <p>O₂ : نزدیکی به بازارهای عرضه ی کالاو محصولات کشاورزی</p> <p>O₃ : اعطای وام و تسهیلات دولتی در بخش صنایع دستی - O₄ : بالا رفتن فرهنگ روستائیان درمواجه با توریسم - :</p> <p>O₅ : تسهیلات برای اصلاح مراتع - O₆ : اعطای وامهای خوداشتغالی</p>
استراتژیهای wt	استراتژیهای st	تهدیدات t
<p>W₁ , W₂ , W₃ , t₁ , t₂ , t₃ , t₆ : اصلاح روش کشاورزی مبتنی بر تولید بهینه .</p> <p>W₄ , W₅ , t₅ , t₇ : برداشتن یکسری قوانین مبنی بر تعداد افراد خاص جهت ارائه ی خدمات از روستاها توسط دولت .</p> <p>W₆ , W₇ , W₈ , W₉ , t₄ , t₈ , t₉ , t₁₀ , t₁₁ , t₁₂ : تجمیع روستاهای نزدیک بهم جهت خدمات رسانی بهتر (بهینه سازی خدمات با تجمیع روستاها)</p>	<p>T₁ , t₂ , t₃ , t₁₀ , S₂ , S₃ : گسترش و توسعه ی اراضی (از جمله مرتعکاری در حاشیه ی روستاها و افزایش جاذبه های طبیعی) .</p> <p>T₄ , t₅ , t₆ , t₇ , t₈ , t₉ , t₁₁ , S₁ , S₄ , S₅ , S₆ , S₇ , S₈ , S₉ : فعال نمودن معادن و پویایی صنعت توریسم (گردشگری بخصوص طبیعت گردی ، شنهای روان و باتلاقهای کویری ، آبشار) وجود امام زادگان (پرورش احشام شتر و شترمرغ در محیط های کویری)</p>	<p>t₁ : عدم حمایت های مالی از بخش کشاورزی - t₂ : سودآوری نامناسب تولیدات در مقایسه با سایر بخشهای اقتصادی جامعه -</p> <p>t₃ : تداوم خشکسالیهای سنوات اخیر</p> <p>t₄ : سیاستهای نادرست دولت در زمینه ی اشتغال و بیکاری - t₅ : عدم الزام دولت به زندگی در محل کار - t₆ : فراهم نبودن بستر مناسب توسعه در بخش منابع طبیعی (صنایع تبدیلی گیاهان داروئی و دامی) - :</p> <p>t₇ : دخالت بی پشتوانه ادارات بخصوص بنیادمسکن ونحوه ی ساختمانسازی</p> <p>t₈ : متمرکز شدن واحدهای تولیدی و کارخانجات در مرکز و غرب استان - :</p> <p>t₉ : بهتر شدن وضعیت تحصیلی وجایگاه اجتماعی فرزندان - t₁₀ : احساس امنیت شغلی و درآمد بیشتر در شهرهای بزرگ - :</p> <p>t₁₁ : مهاجرت کاذب شهرها - t₁₂ : کمبود امکانات پزشکی ، فرهنگی و آموزشی</p>

با توجه به تجزیه و تحلیل ماتریس سوات SWOT چهار استراتژی تهاجمی ، ۲ استراتژی رقابتی ، ۲ استراتژی محافظه کارانه و ۳ استراتژی تدافعی . شناسایی و تعیین گردید .

تجزیه و تحلیل ماتریس داخلی و خارجی

در این مرحله می بایست نمرات حاصل از عوامل داخلی و خارجی را در ابعاد افقی و عمودی این ماتریس قرار داد تا جایگاه مسئله مشخص شود و بتوان استراتژی مناسب را انتخاب نمود . نمره مهاجرت روستا / شهری با توجه به ماتریسهای ارزیابی عوامل خارجی ۳/۲۴ و عوامل داخلی ۲/۹۹ حاصل گردید سپس نمره ماتریس ارزیابی عوامل داخلی در محور افقی و نمره ماتریس ارزیابی عوامل خارجی در محور عمودی قرار گرفت که از تلاقی آن موقعیت شهرستان در خانه ی شماره یک می باشد (ماتریس چهار خانه ای عوامل داخلی و خارجی نمودار «۲») .

نمودار شماره ۲- نمره نهایی ماتریس ارزیابی عوامل داخلی و خارجی IE

نمودار (۲) نشان می دهد که بخش مهاجرت روستا / شهری شهرستان شاهرود اگر بخواهد فعالیت خود را آغاز نماید ، پیاده سازی استراتژیهای تهاجمی باید در اولویت قرار گیرد .

گام سوم : تهیه ی ماتریس برنامه ریزی استراتژیک کمی

با این روش تحلیلی می توان جذابیت نسبی راهبردها را مشخص کرد . این ماتریس بر اساس نتایج بدست آمده از ماتریسهای ارزیابی عوامل داخلی و خارجی و سوات تهیه می شود . هر عامل استراتژیک را با استراتژی مورد نظر می سنجند و به آن امتیاز می دهند در تعیین امتیاز جذابیت باید به این سؤال پاسخ داده شود که آیا عامل در انتخاب استراتژی مذکور اثر می گذارد ؟ در صورتی که پاسخ به این سؤال مثبت باشد امتیاز جذابیت باید بصورت کامل و با توجه به جذابیت نسبی هر استراتژی به استراتژی دیگر داده شود . امتیازهای جذابیت : امتیاز ۱ ؛ جذاب نمی باشد . امتیاز ۲ ؛ تا حدودی جذاب می باشد . امتیاز ۳ ؛ در حد قابل قبول جذاب است . امتیاز ۴ ؛ جذابیت بالایی دارد . و این موارد در ماتریس برنامه ریزی استراتژیک کمی لحاظ شده است و ماتریس برنامه ریزی استراتژیک کمی به شرح ذیل می باشد :

جدول ۶- ماتریس برنامه ریزی استراتژیک کمی QSPM مهاجرت روستا / شهری شهرستان شاهرود

استراتژی چهارم		استراتژی سوم		استراتژی دوم		استراتژی اول		ضریب	عوامل اصلی	
نمره نهایی	نمره جذابیت	نمره نهایی	نمره جذابیت	نمره نهایی	نمره جذابیت	نمره نهایی	نمره جذابیت			
۰/۴۴	۴	۰/۴۴	۴	۰/۴۴	۴	۰/۳۳	۳	۰/۱۱	افزایش امکان جذب سرمایه گذاران خصوصی با نظارت دولت در روستاها (بخصوص معادن)	0۱
۰/۳۲	۴	۰/۲۴	۳	۰/۳۲	۴	۰/۳۲	۴	۰/۰۸	نزدیکی به بازارهای عرضه ی کالا و محصولات کشاورزی	0۲
۰/۲۰	۴	۰/۲۰	۴	۰/۲۰	۴	۰/۱۰	۲	۰/۰۵	اعطای وام تسهیلات و لتیدر بخش صنایع دستی	0۳
۰/۱۶	۴	۰/۱۶	۴	۰/۱۶	۴	۰/۰۸	۲	۰/۰۴	بالا رفتن فرهنگ روستائیان در مواجهه با توریسم	0۴
۰/۱۲	۳	۰/۱۶	۴	۰/۱۲	۳	۰/۱۶	۴	۰/۰۴	تسهیلات برای	0۵

									اصلاح مراجع	
۰/۱۵	۳	۰/۱۵	۳	۰/۱۵	۳	۰/۲۰	۴	۰/۰۵	اعطای یوامهای خوداش تغالی	06
۱/۳۹	-	۱/۳۵	-	۱/۳۹	-	۱/۱۹	-	۰/۳۷	الویت بندی بر اساس فرصتها	
نمره نهایی	نمره جذابیت	نمره نهایی	نمره جذابیت	نمره نهایی	نمره جذابیت	نمره نهایی	نمره جذابیت	ضریب		
۰/۲۱	۳	۰/۲۸	۴	۰/۲۱	۳	۰/۱۴	۲	۰/۰۷	عدم حمایت های مالی از بخش کشاورزی	T1
۰/۲۴	۴	۰/۱۲	۲	۰/۲۴	۴	۰/۱۲	۲	۰/۰۶	سود آوری نا مناسب تولیدات در مقایسه با سایر بخشهای اقتصادی جامعه	T2
۰/۰۹	۱	۰/۱۸	۲	۰/۲۷	۳	۰/۱۸	۲	۰/۰۹	تداوم خشکسالیهای سنوات اخیر	T3
۰/۱۶	۲	۰/۲۴	۳	۰/۳۲	۴	۰/۲۴	۳	۰/۰۸	سیاستهای نادرست دولت در زمینه ی اشتغال و بیکاری	T4
۰/۱۵	۳	۰/۱۵	۳	۰/۱۵	۳	۰/۱۵	۳	۰/۰۵	عدم الزام دولت به زندگی در محل کار	T5
۰/۲۰	۴	۰/۲۰	۴	۰/۲۰	۴	۰/۱۵	۳	۰/۰۵	فراهم نبودن بستر مناسب توسعه در بخش منابع طبیعی (صنایع تبدیلی گیاهان دارویی و دامی)	T6
۰/۰۸	۲	۰/۰۴	۱	۰/۰۴	۱	۰/۰۴	۱	۰/۰۴	دخالت بی پشتوانه ادارات بخصوص بنیاد مسکن و نحوه ی ساختمان سازی	TV

۰/۰۵	۱	۰/۰۵	۱	۰/۱۵	۳	۰/۱۰	۲	۰/۰۵	متمرکز شدن واحدهای تولیدی و کارخانجات در مرکز و غرب استان	T۸
۰/۰۴	۲	۰/۰۴	۲	۰/۰۴	۲	۰/۰۶	۳	۰/۰۲	بهبتر شدن وضعیت تحصیلی و جایگاه اجتماعی فرزندان	T۹
۰/۰۶	۳	۰/۰۶	۳	۰/۰۶	۲	۰/۰۹	۳	۰/۰۳	احساس امنیت شغلی و درآمد بیشتر در شهرهای بزرگ	T۱۰
۰/۱۵	۳	۰/۱۰	۲	۰/۱۰	۲	۰/۱۰	۲	۰/۰۵	مشاغل کاذب شهرها	T۱۱
۰/۰۸	۲	۰/۱۲	۳	۰/۱۲	۳	۰/۰۴	۱	۰/۰۴	کمبود امکانات پزشکی، فرهنگی و آموزش	T۱۲
۱/۵۱	-	۱/۵۸	-	۱/۹	-	۱/۴۱	-	۰/۶۳	الویت بندی بر اساس تهدیدها	
نمره نهایی	نمره جذابیت	نمره نهایی	نمره جذابیت	نمره نهایی	نمره جذابیت	نمره نهایی	نمره جذابیت	ضریب		
۰/۴۰	۴	۰/۴۰	۴	۰/۴۰	۴	۰/۱۰	۱	۰/۱۰	وجود ذخایر و معادن مختلف در روستاهای مورد مطالعه (پتاس، زغال سنگ، سنگهای قیمتی و ...)	S۱
۰/۲۸	۴	۰/۱۴	۲	۰/۲۱	۳	۰/۲۸	۴	۰/۰۷	توانایی مرتعاری در حاشیه ی روستاها	S۲
۰/۲۴	۴	۰/۲۴	۴	۰/۲۴	۴	۰/۰۶	۱	۰/۰۶	قابلیت افزایش جاذبه های اجتماعی و فرهنگی	S۳

۰/۳۶	۴	۰/۳۶	۴	۰/۳۶	۴	۰/۱۸	۲	۰/۰۹	وجود بستر مناسب برای اکوتوریسم بخصوص طبیعت گردی (آبشار، شنهای روان ، کویرهای باتلاقی واختر شناسی در تابستان مناطق کویری و ..)	S۴
۰/۲۸	۴	۰/۲۸	۴	۰/۲۸	۴	۰/۰۷	۱	۰/۰۷	بستر مناسب رونق صنایع دستی از قبیل نمدمالی ، سفره بافی ، قالی بافی به سبک نائین و....	S۵
۰/۲۸	۴	۰/۰۷	۱	۰/۱۴	۲	۰/۲۱	۳	۰/۰۷	پرورش شتر و شترمرغ در محیط های کویری	S۶
۰/۱۶	۴	۰/۱۶	۴	۰/۱۶	۴	۰/۱۲	۳	۰/۰۴	امنیت اجتماعی بالا	S۷
۰/۲۸	۴	۰/۲۸	۴	۰/۲۸	۴	۰/۲۸	۴	۰/۰۷	قابل اعتماد بودن منطقه جهت سرمایه گذاری دولتی و خصوصی (معادن و نخلستان)	S۸
۰/۲۰	۴	۰/۲۰	۴	۰/۲۰	۴	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	وجود پتانسیل اشتغال زایی از طریق مشاغل گردشگری	S۹
۲/۴۸	-	۲/۱۳	-	۲/۲۷	-	۱/۳۵	-	۰/۶۲	الویت بندی بر اساس قوتها	
نمره نهایی	نمره جذابیت	نمره نهایی	نمره جذابیت	نمره نهایی	نمره جذابیت	نمره نهایی	نمره جذابیت	ضریب		
۰/۱۵	۳	۰/۱۰	۲	۰/۰۵	۱	۰/۱۰	۲	۰/۰۵	کمبود آب شرب و کشاورزی و فرسودگی شبکه	W۱

									ی آبی روستاها	
۰/۰۹	۳	۰/۰۳	۱	۰/۰۹	۳	۰/۰۹	۳	۰/۰۳	راندمان پایین تولید برخی محصولات کشاورزی	W۲
۰/۱۶	۴	۰/۰۴	۱	۰/۱۲	۳	۰/۱۲	۳	۰/۰۴	کوچک بودن قطعات اراضی کشاورزی	W۳
۰/۱۲	۴	۰/۱۲	۴	۰/۰۹	۳	۰/۰۳	۱	۰/۰۳	گرایش جوانان به کار اداری	W۴
۰/۱۲	۴	۰/۱۲	۴	۰/۱۲	۴	۰/۰۹	۳	۰/۰۳	عملکرد ضعیف مدیریت روستایی	W۵
۰/۱۵	۳	۰/۰۵	۱	۰/۲۰	۴	۰/۱۵	۳	۰/۰۵	ورود مهارت یا امکانات بدون پشتوانه ی فرهنگی	W۶
۰/۲۰	۴	۰/۱۵	۳	۰/۲۰	۴	۰/۲۰	۴	۰/۰۵	نرخ پائین امید به زندگی	W۷
۰/۱۰	۲	۰/۰۵	۱	۰/۲۰	۴	۰/۱۰	۲	۰/۰۵	حس حقارت در مقابل دیگران و چشم و هم چشمی	W۸
۰/۱۰	۲	۰/۱۰	۲	۰/۲۰	۴	۰/۰۵	۱	۰/۰۵	پراکندگی روستاها	W۹
۱/۱۹	-	۰/۷۶	-	۱/۲۷	-	۰/۹۳	-	۰/۳۸	الویت بندی بر اساس ضعفها	
۶/۵	-	۵/۸۲	-	۶/۸۳	-	۴/۸۸	-	-	الویت بندی نهایی	

با توجه به جایگاهی که مهاجرت روستا / شهری شهرستان شاهرود طبق شکل (۲) کسب کرده است که پیاده سازی استراتژی تهاجمی را مورد تاکید قرار داده بود . لذا استراتژیهایی که طبق جدول سوات (۵) در این منطقه قرار می گیرند را جهت اولویت اجرایی و پیاده سازی هر کدام از آنها در ماتریس QSPM اقدام شد که نتیجه به شرح ذیل می باشد .

جدول (۶) نشان داد که اولویت بندی استراتژیها به شکل زیر می باشد :

(۱) استراتژی ۱ جدول ش ۵ (ماتریس ارزیابی SWOT)

۲) استراتژی ۲ جدول ش ۵ (ماتریس ارزیابی SWOT)

۳) استراتژی ۳ جدول ش ۵ (ماتریس ارزیابی SWOT)

۴) استراتژی ۴ جدول ش ۵ (ماتریس ارزیابی SWOT)

استراتژی شماره ۲ (ایجاد بازارچه های فصلی و تبلیغات مؤثر آموزشی) در درجه ی اول و استراتژی شماره ۴ (ایجاد بستر مناسب جهت پرورش و بارور کردن استعداد های منطقه) در درجه ی دوم و استراتژی شماره ۳ (ایجاد و جذب سرمایه گذاران در این منطقه « توسعه ی معادن و صنعت توریسم ») در درجه ی سوم و در نهایت استراتژی شماره ۱ (پرداخت تسهیلات وام به کشاورزان بصورت تعاونی و اصلاح نوع محصولات) در رده ی پائینی نسبت به سایر استراتژیها و در درجه ی چهارم اهمیت قرار دارد .

بحث و نتیجه گیری

با توجه به بروز مهاجرت بی رویه ی روستائیان به شهرها و خالی از سکنه شدن روستاها و باطبع رشد زندگی شهرنشینی و عملا از بین رفتن قطب تولید و از آنجائیکه شهرستان شاهرود نیز با این معضلات مواجه و درگیر می باشد و هدف از این پژوهش تدوین استراتژی جهت کاهش این میزان مهاجرت از روستاها به شهرها در شهرستان مذکور می باشد که با کمک نظرات کارشناسان و افراد خبره و طی مصاحبه های انجام گرفته شده و بررسی های انجام یافته در زمینه ی شناسایی نقاط قوت و ضعف و همچنین فرصتها و تهدیدات و قرار دادن آنها در ماتریس ها ، لذا با توجه به بررسی ماتریس و نمودار سوات SWOT به این نتیجه رسیدیم که در منطقه ی ۱ استراتژی قرارگرفته ایم و سوال تحقیق پاسخ داده شد که استراتژی مهاجرت روستا / شهری شهرستان شاهرود منطبق بر شرایط محیطی و داخلی حاکم بر آن استراتژی تهاجمی می باشد . بنابراین با توجه به مقایسه استراتژیهای تعریف شده و تهیه ی ماتریس برنامه ریزی کمی باز هم مؤکدا سوال

تحقیق پاسخ داده شد. که استراتژیهای قابل اجرا منطبق با شرایط محیطی و داخلی حاکم بر آن به نحو زیر اولویت بندی می گردد.

۱. ایجاد بازارچه های فصلی و تبلیغات مؤثر آموزشی. (استراتژی ۲ جدول شماره ۵)

۲. ایجاد بستر مناسب جهت پرورش و بارورکردن استعداد های منطقه. (استراتژی ۴ جدول شماره ۵)

۳. ایجاد و جذب سرمایه گذاران در این منطقه (توسعه ی معادن و صنعت توریسم). (استراتژی ۳ جدول شماره ۵)

۴. پرداخت تسهیلات وام به کشاورزان بصورت تعاونی و اصلاح نوع محصولات. (استراتژی ۱ جدول شماره ۵)

بنابراین سوال تحقیق مورد تایید قرار گرفت و شهرستان شاهرود می تواند برنامه های خود را براساس اولویت بندی های مشخص شده اجرا نماید.

در مقایسه با سایر پژوهشهای بررسی شده در این زمینه پژوهشی جهت تدوین استراتژی انجام نشده و فقط به تهیه و جمع آوری عوامل داخلی و خارجی تاثیرگذار بر این امر و آسیبهای اجتماعی آن پرداخته شده است که بیشتر حاکی از این است که عامل اصلی در مهاجرت را عوامل اقتصادی و بعضا عوامل فرهنگی - اجتماعی عنوان می کنند. فقط مقاله ی توسعه ی پایدار گردشگری در روستای چاشم شهرستان مهدی شهر در زمینه ی استراتژیهای گردشگری صورت پذیرفته که استراتژیهای غالب آن در منطقه رقابتی - تهاجمی قرار گرفته است که این خود حاکی از جایگاه صنعت توریسم دارد که یکی از مؤلفه های مهم و در اولویت ما نیز می باشد. و در نهایت پیشنهاد می گردد که موارد زیر لحاظ شود.

۱. پرداختن و اهمیت دادن به مبحث توریسم و ایجاد امکانات رفاهی لازم در این امر.

۲. پرداخت وامها و تسهیلات با بهره ی اندک و بصورت تعاونی، که این خود بر ایستایی و ماندگاری روستائیان در محیط روستا می تواند مؤثر واقع گردد.

۳. استفاده از دانشهای بومی جهت توسعه و گسترش امکانات موجود در روستاها .
۴. ورود دولت با مشارکت بومی جهت ایجاد فرصتها و پرورش استعداد های موجود در منطقه .
۵. برداشتن یسری قوانین دست و پاگیر اداری برای روستائیان در مقابل شهرنشینان . (از جمله وجود تعداد خاصی برای ارائه ی امکانات و تسهیلات . چه بسا وقتی موقعیت رفاهی و اقتصادی در روستا مهیا شود ما با مهاجرت معکوس و باطبع استعدادهای نیروی انسانی مواجه خواهیم بود . مصاحبه هایی که با افراد صاحب نظر صورت گرفت نیز دال بر این قضیه است .)
۶. برگزاری آموزشهای لازم و خاص هر منطقه با توجه به نوع وسبک زندگی و استعدادهای بالقوه ای که در آنها وجود دارد .

منابع و ماخذ:

- ۱) طاهرخانی، م. (۲۰۱۰). بازشناسی عوامل مؤثر در مهاجرت های روستا - شهری با تأکید بر مهاجرت جوانان روستایی استان قزوین. برنامه ریزی و آمایش فضا، ۶(۲)، ۴۱-۶۱ .
- ۲) سرهنگ مهریزی ؛ م . (اسفندماه ۱۳۹۳) مهاجرت و کار. نشر مرکز دفاتر کفالت اقامت و اشتغال اتباع خارجی - کانون کشوری انجمنهای صنفی کارفرمایی دفاتر کفالت اقامت و اشتغال اتباع خارجی (صص ۲ و ۳ .
- ۳) طیبی نیا ؛ م. (تابستان ۱۳۸۸) پیامدهای مهاجرت برای خانوارهای مهاجر تهران . مطالعات و پژوهشهای شهری و منطقه ای ، سال اول ، شماره اول ، صص ۱۶۴-۱۴۳ .
- ۴) بیک محمدی ؛ ح ، & مختاری ملک آبادی ؛ ر . (بهار و تابستان ۱۳۸۲). تحلیلی جغرافیایی بر روند مهاجرت در استان خوزستان. مجله جغرافیا و توسعه ، صص ۳۶-۲۱ .

۵) قاسمی سیانی؛ م، (بهار و تابستان ۱۳۸۸). پیامدهای مهاجرت روستا / شهری نسل جوان روستایی. مجله پژوهش فرهنگ و جامعه، شماره دوم، صص ۱۶۵-۱۴۵.

۶) دکتر وثوقی؛ م. و حجتی؛ م. (بهار ۱۳۹۱). مهاجران بین الملل، مشارکت کنندگان در توسعه ی زادگاهی «مورد مطالعه شهر لار». مجله مطالعات توسعه ی اجتماعی ایران، سال چهارم، شماره دوم، صص ۲۱-۳۹.

۷) قاسمی اردهانی؛ ع، (۱۳۸۳). بررسی علل مهاجرت روستائیان به شهرها در ایران با فراتحلیل پایان نامه های تحصیلی «مقطع زمانی ۱۳۸۳-۱۳۵۹». فصلنامه روستا و توسعه، صص ۸۰-۵۱.

۸) مطیعی لنگرودی؛ سید ح، قدیری معصوم؛ م، رضوانی؛ م. ر. نظری؛ عبدالحمید، صحنه؛ ب (زمستان ۱۳۹۰). تاثیر بازگشت مهاجران به روستاها در بهبود معیشت ساکنان «مطالعه موردی؛ شهرستان آق قلا». پژوهشهای جغرافیایی انسانی، شماره ۷۸، صص ۸۳-۶۷.

۹) نصیری؛ ا، (زمستان ۱۳۹۰). تحلیلی بر دلایل مهاجرت فرستی شهرهای کوچک «مطالعه موردی؛ شهر قیدار». مطالعات و پژوهشهای شهری و منطقه ای، سال سوم، شماره یازدهم، صص ۱۳۸-۱۱۹.

۱۰) دکتر مزیدی؛ ا. و زارع شاه آبادی؛ ع. ر. (پائیز، زمستان ۱۳۸۵). دلایل مهاجران روستایی در شهر یزد و وضعیت آنها. مجله ی جغرافیا و توسعه ی ناحیه ای، شماره هفتم، صص ۱۶۶-۱۴۷.

۱۱) مهاجرانی؛ ع. ا. (آذرماه ۱۳۹۰). بررسی ویژگیها و تغییرات نیروی کار ایران «۱۳۸۵-۱۳۴۵». جهت ارائه به همایش تحلیل روندهای جمعیتی کشور، مرکز آمار ایران، پژوهشکده ی آمار «مجموعه خلاصه مقالات». دانشگاه تربیت مدرس. ص ۳۸.

۱۲) مؤمن طایفه؛ م، (آذرماه ۱۳۹۰). تاثیر استانهای مهاجرپذیر و مهاجرت فرست بر روند شهرنشینی و تراکم نسبی جمعیت در دو دهه سرشماری «۱۳۷۵-۱۳۶۵» و «۱۳۸۵-۱۳۷۵». جهت ارائه به همایش تحلیل روندهای جمعیتی کشور، مرکز آمار ایران، پژوهشکده ی آمار «مجموعه خلاصه مقالات». دانشگاه تربیت مدرس. ص ۴۱.

۱۳) دراهکی؛ ا، (آذرماه ۱۳۹۰). شهرنشینی و مهاجرت با تاکید بر ایران. جهت ارائه به همایش تحلیل روندهای جمعیتی کشور، مرکز آمار ایران، پژوهشکده ی آمار «مجموعه خلاصه مقالات». دانشگاه تربیت مدرس. ص ۵۵.

۱۴) مکانیکی؛ ج. و قالیبافان؛ سید ح، (بهار و تابستان ۱۳۸۲). اثرات مهاجر فرستی بر ساختار جمعیت مناطق روستایی «مطالعه موردی؛ شهرستان بیرجند». مجله جغرافیا و توسعه. صص ۱۷۹-۱۶۵.

۱۵) بوذر جمهری؛ خ، (بهار، تابستان ۱۳۸۲). دانش بومی در توسعه ی پایدار. مجله جغرافیا و توسعه. صص ۲۰-۵.

۱۶) زارع شاه آبادی ؛ ع . ر . ، (بهار ، تابستان ۱۳۸۲) . نقش مهاجرین عراقی ساکن شهر یزد در آسیبهای اجتماعی این شهر . مجله جغرافیا و توسعه . صص ۷۲-۵۷ .

۱۷) طاهرخانی ؛ م ، (۱۳۸۰) . تحلیلی بر عوامل مؤثر در مهاجرت‌های روستا / شهری . فصلنامه تحقیقات جغرافیایی ، بخش جغرافیایی و سنجش از راه دور ، دانشگاه تربیت مدرس ، شماره ۵۱۹ ، صص ۶۷-۹۳ .

۱۸) دکتر ازکیا ؛ م . و کامور ؛ ن ، (تابستان ۱۳۹۲) . توسعه پایدار گردشگری روستایی در روستای چاشم شهرستان مهدی شهر . مجله مطالعات توسعه ی اجتماعی ایران ، سال پنجم ، شماره سوم ، صص ۱۰۷-۱۲۲ .

۱۹) فردآر؛ د ، (۱۳۹۲) . مدیریت استراتژیک . ترجمه دکتر پارسائیان ؛ ع و دکتر اعرابی ؛ سید م ، تهران دفتر پژوهشهای فرهنگی ، چاپ بیست و هفتم ، ص

۲۰) طباطبایی ؛ سید ح ، (پاییز ۱۳۹۱) . تک نگاری روستای طرود . جهت ارائه ی درسی .

۲۱) اینترنت « یکی پدیا ؛ دانشنامه آزاد » . (شهرستان شاهرود)

۲۲) Syed Ajijur Rahman**and Mahfuzur Rahman , (January ۲۰۱۲) . Factors of Migration in Urban Bangladesh : An Empirical Study of Poor Migrants in Rajshahi City . Bangladesh e – Journal of Sociology , Volume ۹, Number . ۱

Designing and Selecting Appropriate Strategies to Reduce Migration from Rural To Urban Areas- A case study of Shahrood city

Masoumeh Arabasadi

Abstract

Migration and immigration is the issue which has been addressed and dealt with by policy makers at different levels, and in various countries. It has also a great impact on social and economic issues. Therefore, reviewing the effective factors and important studies on the subject, the researchers interviewed professionals, and people who are directly faced with the problem. The target population was over ۱۶۶ villages of Shahrood, especially the ones capable in terms of emigration. More than ۳۰ villages were selected as samples. This study is a descriptive-survey research (surveys, polls) and aims at designing strategies to reduce rural-to-urban migration. Reviewing internal and external factor matrices, the SWOT matrix, and Quantitative Strategic Planning Matrix strategy were selected as the appropriate planning strategies. offensive strategy selected in the area, in the order of priority, were: opening seasonal markets; effective educational advertising; creating environment for flourishing regional talents; attracting investors towards the dynamics of the tourism industry; and granting low-interest loans and facilities in the form of cooperative institutions toward self-actualization of the selected villages.

Keywords: Internal and external factors, Matrix, SWOT matrix, Quantitative strategy matrix, Migration and immigration